

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Видається двічі на тиждень.* *Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* О. Ворошилов, Ю. Половинчак, С. Горова, І. Соколова. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.htm. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 65
(30 серпня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРИ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ	12
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	13
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	16
ПОЛІТИКА	20
ЕКОНОМІКА.....	23
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ	26

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Робоча поїздка Президента України В. Януковича до Донецька

29 серпня Президент України В. Янукович у рамках робочої поїздки до Донецької області ознайомився з процесом реконструкції електросталеплавильного цеху ПрАТ «Донецьксталь» – металургійний завод».

Генеральний директор заводу О. Риженков доповів главі держави про хід реконструкції сталеплавильного виробництва, яка передбачає встановлення сучасних газоочисних споруд та нової дугової електросталеплавильної печі (замість наразі зупиненої мартенівської), спорудження шредерної установки для переробки металобрухту.

Як поінформував Президента гендиректор заводу, проведені роботи дадуть можливість не лише знизити собівартість продукції, але й у багато разів скоротити обсяги шкідливих викидів у повітря.

Під час спілкування з трудовим колективом підприємства В. Янукович висловив переконання, що оновлення цеху дасть змогу істотно покращити умови роботи його працівників. Глава держави також зауважив, що оновлення виробництва має бути якісним і відбуватися в стислі терміни.

Генеральний директор заводу О. Риженков запевнив главу держави, що наразі всі працівники цеху забезпечені роботою (у тому числі, задіяні безпосередньо на його реконструкції), їхня заробітна плата не знижена – люди також проходять перекваліфікацію для роботи на новому обладнанні.

Крім того, під час візиту до Донецька В. Янукович укотре підтвердив намір України шукати підтримки (насамперед економічної) на Сході. Україна зацікавлена в нових ринках збуту, оголосив глава держави. «Вони (нові ринки збуту) там, де зростає економіка. Це азіатські країни, а також країни Тихоокеанського регіону. Тому працюємо над цим питанням. Ми шукаємо партнерів, які сьогодні споживають українську продукцію», – сказав він журналістам.

За словами Президента, в Україні – величезний інтелектуальний і промисловий потенціал, що має важливе значення для підвищення якості й конкурентоспроможності української продукції. В. Янукович також зазначив, що найближчим часом має відбутися нарада з промисловцями й ученими з метою координації їхньої роботи (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 29.08).*

Президент України В. Янукович зустрівся з президентом УЄФА М. Платіні

28 серпня в Києві відбулася зустріч Президента України В. Януковича з президентом УЄФА М. Платіні.

М. Платіні подякував Президенту України та українському народу за високий рівень проведення фінальної частини Євро-2012. «Ви можете пишатися тим, що зробили за ці роки», – сказав він, зауваживши, що отримує з усього світу позитивні відгуки про високий рівень цього спортивного свята і в Україні, і в Польщі. Він також нагадав, що кілька років тому підготовка Української держави до Євро-2012 просувалася досить складно, проте В. Янукович переконав УЄФА залишити Україні право на проведення заходу. «І це було вірне рішення», – наголосив президент УЄФА

У свою чергу глава Української держави високо оцінив підтримку з боку УЄФА в процесі організації та проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 р., додавши, що підготовка та проведення в Україні фінальної частини Євро-2012 стали важливими кроками в контексті розвитку України – адже побудована до чемпіонату інфраструктура слугуватиме майбутнім поколінням українців. «Це був крок у майбутнє, крок для розвитку нашої держави і її приєднання до тих сучасних країн, які сьогодні є лідерами і в економіці, і в спорті. Ми доклали всіх зусиль, щоб це свято відбулося і було яскравим», – наголосив В. Янукович

У подарунок від Союзу європейських футбольних асоціацій Президент України В. Янукович отримав копію кубку Анрі Делоне, який традиційно вручається переможцям чемпіонатів Європи з футболу.

Під час спілкування з журналістами після зустрічі з президентом УЄФА М. Платіні, глава держави сказав: «Ми вже мріємо, що колись відбудеться чемпіонат світу з футболу в Україні. І ми будемо над цим працювати». В. Янукович зауважив, що на відповідні кроки Україну надихає успішна робота з підготовки та проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012. «Наше партнерство було дуже вдалим, і бажання далі розвивати футбол – в Україні, у Європі – це бажання всіх уболівальників футболу, і ми це будемо робити також разом», – резюмував Президент *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 28.08).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Ю. Половинчак, заввідділу НІОБ, старш. наук. співроб., канд. іст. наук

Пристрасті за мовами

3 липня цього року Верховна Рада ухвалила Закон № 5029-VI «Про засади державної мовної політики», підписаний В. Януковичем

8 серпня. Документ передбачає встановлення офіційного використання регіональних мов у роботі місцевих органів державної влади за умови проживання мінімум 10 % їх носіїв на територіях, на яких поширена ця мова. Критерієм визначення кількості носіїв при цьому є результати перепису населення 11-річної давності, коли українських громадян останній раз запитували про рідну мову.

Усього, за підсумками перепису, гіпотетично на російську регіональну можуть претендувати жителі 13 областей і регіонів України: Донецька, Харківська, Луганська, Запорізька, Херсонська, Дніпропетровська, Миколаївська, Одеська, Сумська і Чернігівська області, АР Крим та міста Київ і Севастополь. У Закарпатті можна ставити питання про запровадження угорської мови, у Чернівецькій області – румунської і в Криму – кримськотатарської.

Водночас значне збурення, що супроводжувало розгляд та ухвалення Закону, призвело до того, що глава держави доручив Кабінету Міністрів утворити Робочу групу з залученням громадськості, відомих діячів освіти, науки і мистецтв, провідних фахівців з мовних питань для розробки та внесення системних пропозицій щодо вдосконалення законодавства про порядок використання мов в Україні. На виконання доручення Президента така Робоча група була створена під керівництвом віце-прем'єр-міністра України Р. Богатирьової. У ній, у свою чергу, було створено дві підгрупи. Одна, яку очолює ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Л. Губерський, має запропонувати проект державної програми захисту, розвитку й поширення державної мови. Інша – на чолі з экс-президентом Л. Кравчуком – удосконалює закон про державну мовну політику.

При цьому, незважаючи на заяви влади про наявні в Законі недоліки та про наміри перегляду ряду норм, набрання законом чинності спричинило процес, уже названий окремими оглядачами «парадом мовних суверенітетів»: 13 серпня Одеська міська, а 15 серпня – Одеська обласна ради надали російській мові статус регіональної; 14 серпня Краснолуцька міська рада Луганської області вирішила дублювати тексти в офіційних документах російською мовою поряд з українською; 16 серпня статус регіональної російській мові надали Запорізька й Донецька обласні ради, а також Севастопольська міська; 17 серпня російська стала регіональною на Херсонщині. Крім того, регіональною російську визнали Дніпропетровська, Луганська та Харківська обласні ради, а також – Харківська, Первомайська (Луганська обл.) та Ізмаїльська (Одеська область) міськради. 21 серпня на сесії Миколаївська та Херсонська міські ради надали російській мові статус регіональної.

Тим часом депутати Тернопільської облради майже одноголосно прийняли рішення визнати мовний закон таким, що не має на території Тернопільщини ніяких правових наслідків, тобто не є чинним.

Івано-Франківська міська рада 23 серпня прийняла рішення направити заяву до Президента України, Верховної Ради та Конституційного Суду

України щодо невизнання Закону «Про засади державної мовної політики». Як повідомили в міській раді, в заяві йдеться, що депутати висловлюють «категоричне невизнання і непокору прийнятому Верховною Радою України 3 липня 2012 р. і підписаному Президентом України 8 серпня 2012 р. Закону «Про засади державної мовної політики»».

У свою чергу Ніжинська міська рада (Чернігівська обл.) більшістю голосів визнала українську мову на території міської громади як єдину і державну, підтвердивши таким чином її статус та відмовившись від затвердження регіональної мови в межах мовного закону.

Таким чином, події останніх тижнів вже засвідчили одну з проблем, пов'язану з реалізацією закону про мови: поки що гіпотетичну загрозу розколу за етнічною та мовною ознакою, на яку раніше вказували політологи і експерти. Так, *директор Українського інституту публічної політики В. Чумак* вважає, що наслідком введення Закону «Про засади державної мовної політики» може стати радикалізація настроїв у суспільстві за мовною ознакою». «Раніше це питання не стояло так гостро на порядку денному українців, – говорить В. Чумак. – Усе було нормально – хто як хотів, так і розмовляв. Тепер у нас буде дві України – російськомовна і україномовна. В умовах виборчої кампанії це на руку всім політичним силам, бо консолідує їх виборців. Це вигідно політикам, але погано для суспільства». *Політтехнолог В. Бала* погоджується, що «мовний» закон розпалюватиме міжетнічну ворожнечу, оскільки питання, пов'язані з мовним, етнічним, релігійним, територіальним – це найнеприємніші питання, які можуть не вирішуватися століттями.

Із цими застереженнями логічно пов'язані побоювання ряду експертів щодо посилення сепаратистських тенденцій з огляду на зміцнення позицій націоналістичних регіональних організацій на хвилі мовного інформаційного приводу. Так, як і прогнозувалося, на отримання офіційного визнання через регіоналізацію мови претендуватимуть русини. Згідно з заявами лідера підкарпатських русинів Д. Сидора, всеукраїнський перепис 2001 р. проігнорував самовизначення «русин», хоча, за підрахунками, лише в Закарпатті представників цієї етнічної групи налічується до 60 %.

Експерти вказують і на той факт, що прийняттям Закону Київ іде назустріч офіційному Будапешту, який підтримує ініціативи політичних організацій закарпатських угорців про надання їм автономії на території Закарпаття (вони становлять 12 % населення області).

З іншого боку, українські поляки не бачать практичного сенсу в законодавчих змінах, також вказуючи при цьому на загрозу сепаратизму: «Мовним законом я шокований – це перший крок до розвалу держави. Я не уявляю, щоб українці в Польщі вимагали окремого статусу для своєї мови», – здивований голова Товариства польської культури Е. Легович.

Реакцією на означені загрози можна вважати виступ *екс-президента Л. Кравчука* з критикою Закону «Про засади державної мовної політики». Вказавши на небезпеку непродуманого втручання в духовну, історичну, мовну ситуацію як «настільки тонкі і делікатні питання, що можуть

призвести до дуже складних наслідків, якщо їх не аналізувати глибоко, і не вирішувати з перспективою розвитку країни», він наголосив на тому, що обласні й міські ради не мають права приймати рішення про регіональні мови на своїй території. В ефірі 5 каналу він зазначив, що «таке можливо у федеративній державі, коли штат або федеративна одиниця може сама голосувати за щось». За його словами, в унітарній державі, якою є Україна, обласна рада не може голосувати за введення мовного закону.

На думку Л. Кравчука, ініціативна група якоїсь частини області або області повинна збирати підписи людей про введення в області регіональної мови та подавати їх офіційно до Верховної Ради, яка прийматиме рішення з цього питання. «А не так, що область або район буде приймати саме рішення, ґрунтуючись невідомо на чому. Якщо ми так підемо, ми державу розвалимо», – сказав экс-президент.

Слід зазначити, що відповідна позиція відображена і в новаціях, запропонованих експертами Робочої групи з розробки і внесення системних пропозицій щодо вдосконалення законодавства про порядок використання мов в Україні. На думку членів робочої підгрупи, оскільки йдеться про внутрішню політику держави, то й рішення про надання статусу регіональної мови повинна приймати Верховна Рада, а не органи місцевого і територіального самоврядування. Також у підгрупі, на відміну від авторів закону, змінили підхід до визначення терміну «регіональна мова» і необхідної кількості носіїв мови для запровадження її у регіоні, виходячи з думки про необхідність захищати національні меншини не через територіальний устрій, а через громаду. Отож, якщо в громаді проживатиме не менше 30 % носіїв материнської мови, вони отримають право запровадити її як регіональну на території села, селища, міста, що, до речі, відповідає Європейській хартії регіональних мов або мов меншин і застосовується на практиці в країнах Євросоюзу.

Відповідні ініціативи вже викликали вкрай негативну оцінку одного з авторів Закону України «Про засади державної мовної політики» **В. Колесніченка**, який звинуватив їх авторів у «правовому нігілізмі» і «яскраво виражених поглядах націоналістичного спрямування» та спрогнозував, що поправки, підготовлені робочою підгрупою під керівництвом Л. Кравчука, «прирікають Україну на постійний мовний конфлікт і дезінтеграцію».

За його переконанням, підняття бар'єра для набуття статусу «регіональної мови або мови меншини» з 10 % до 30 % жителів «громади», а не територіально-адміністративної одиниці, як прописано в чинному Законі, призведе до знищення 75 % малих регіональних мов і, безумовно, буде засуджено міжнародними організаціями. Іншими недоліками розроблених пропозицій В. Колесніченко називає ліквідацію навіть самої можливості обласним, районним, міським, сільським радам самостійно виконувати Закон і визначати механізми захисту тієї чи іншої мови, виходячи з кількості її носіїв і поширеності в регіоні; заборону двомовного паспорта громадянина та інших документів, що засвідчують особу; повернення «тоталітарного

квотування та цензурування» для ЗМІ в частині обов'язкової квоти в 75 % і більше україномовного мовлення; заборону на офіційний документообіг та бланки документів регіональними мовами або мовами меншин на районному та обласному рівні; ліквідацію державних гарантій на використання регіональних мов або мов меншин в освіті та науці, судочинстві та інших сферах.

Водночас, виходячи з аналізу раніше зроблених зауважень та застережень до чинного Закону, що висловлювалися експертами-мовознавцями та політологами, можна стверджувати, що значна частина описаних пропозицій Робочої групи спрямована на мінімізацію негативних наслідків і має шанси на прихильне сприйняття. З іншого боку, можна впевнено прогнозувати, що норма про підвищення втричі бар'єра (з чинних 10 %), необхідного для надання мові статусу регіональної, може виявитись істотним подразнюючим фактором, особливо щодо конфліктів за участі, як висловився політолог **В. Небоженко**, «компактніших нацменшостей». «Якщо російськомовне населення пасивне, то інші групи – кримськотатарська, польська, угорська, румунська громади – активні і їм буде образливо, що в Донецьку і Одесі щось дозволяють, а їм – ні», – упевнений політолог.

Дійсно, якщо планку щодо необхідної кількості населення, яке б бажало мати регіональну мову, буде підвищено, необхідна кількість носіїв (на рівні обласного рішення, і, відповідно, фінансування) знайдеться лише для російської мови, тоді як про угорську на Закарпатті (за переписом 2001 р. угорці становлять 12 % населення області), румунську чи молдавську на Буковині (їх там 12,5 % та 7,3 % відповідно), кримськотатарську в Криму (на півострові татар налічується 12 %) не варто буде й згадувати. Таким чином, можливе функціонування російської зі статусом фактично «єдиної регіональної» загрожує стати ознакою дискримінації цілого ряду мов нацменшин і корінних народів України, що не може не розглядатися як фактор підвищення напруження в міжнаціональних відносинах у країні.

Високий конфліктогенний потенціал такого рішення в майбутньому засвідчують і вже існуючі симптоми. У цьому контексті можна згадати заяву заступника голови фракції Партії регіонів М. Чечетова про те, що «сорок шість мільйонів людей розуміють дві мови: російську й українську. Не болгарську мову, не угорську мову, не румунську мову, не єврейську мову, ідиш, чи іврит, я не знаю як там. Ці мови розуміє лише купка людей. Ми говоримо про дві мови, які розуміє увесь народ». Ця заява відразу викликала досить різку реакцію ряду національних організацій та об'єднань і можна не сумніватися, що пасаж про мови, які «розуміє лише купка людей» ще неодноразово цитуватиметься опонентами в контексті критики мовної і національної загалом політики влади.

Показово також, що статус регіональної поки що отримала лише російська мова; більше того, поширюється інформація про умисне блокування всіх, окрім російської, мовних ініціатив. Так, депутат від НУ–НС Г. Москаль заявляє про доручення Адміністрації Президента Закарпатській і Чернівецькій обласним радам не проводити сесії для надання мовам статусу

регіональних. Політик зазначив, що серед населення Чернівецької області понад 13 % становлять румуни і понад 10 % – молдавани. Крім того, в області є села, де компактно проживають росіяни-старообрядці та поляки. «Не дивно, що на територіях, де живуть представники цих меншин, ніякі сесії не проводилися, адже не дарма... М. Чечетов недавно обмовився, що закон придумали тільки для російської», – зазначив Г. Москаль.

Паралельно формується також враження, що на фінансування найближчим часом можуть розраховувати регіональні ініціативи, орієнтовані виключно на російську, судячи з заяв чиновників. В. Колесніченко запевняє: протягом двох-трьох місяців ситуація унормується. У той же час, він визнав, що на впровадження Закону в частині прав інших, окрім російської, мов потрібно більше грошей, які в державному й місцевих бюджетах не передбачені. «Якщо, приміром, болгари в Ізмаїльському районі Одещини висловлять бажання навчати своїх дітей на своїй мові, усі вони навчатимуться на цій мові. Але сьогодні – лише виходячи з тих можливостей, які є в бюджеті. А потім переглядатиметься бюджет і визначатиметься порядок запровадження обов'язкової норми про відкриття класів з певною мовою навчання. Бо ж потрібні і вчителі, і підручники певною мовою», – обіцяє В. Колесніченко.

Дійсно, повне фінансування мовних нововведень потребує істотних капіталовкладень – за підрахунками економіста О. Кужель, Закон «Про принципи державної мовної політики» коштуватиме Україні 19 млрд грн. Проте аргументація – «на всі мови не вистачить, профінансуємо поки одну» – навряд чи викличе розуміння у активістів «обділених» нацменшин.

Перші конфлікти вже набувають поки що вербальних обрисів; наступний етап, як можна прогнозувати, – судовий. Так, на Одещині в місті Ізмаїл місцеві депутати відмовилися надавати болгарській мові статус регіональної, хоча за російську проголосували. Це викликало різкий протест болгарської громади, яка там нараховує рівно 10 %, як вимагає новий Закон. «Я можу зрозуміти висловлювання політиків на адресу опонентів, але заява щодо інших національностей – це, щонайменше, нетолерантно, – сказав у своєму коментарі президент Асоціації болгар України, депутат Одеської обласної ради А. Кіссе. – Європейська хартія ратує за збереження саме історичних мов меншин. Мов, які є для них рідними, а не чужими, використовуваними через обставини, що склалися. «В Асоціації болгарських організацій обурені рішенням муніципальної влади Ізмаїла. Кажуть, що необхідні за новими мовними законами для впровадження мови, як регіональної, 10 % етнічних болгар в місті є. Проте влада цим добре відомим фактом знехтувала», – заявляють в організації.

Вони зазначають, що відповідний документ спочатку відхилили в канцелярії міськради, а потім зачитане звернення не поставили на голосування, одночасно надавши статус регіональної російській мові, аргументуючи це тим, що нею спілкується більшість ізмаїльців. Утім, відступати болгари не збираються, і вже готують таке ж подання на наступну сесію. Також вони шукатимуть підтримки у Президента й парламенту. Якщо

ж і це не матиме наслідків, то статус своєї мови будуть відстоювати в суді. На що В. Колесніченко заявив, що це – наслідки «юридичного невігластва» населення, оскільки для отримання статусу регіональної мови болгари мають не домагатися від місцевої ради голосування, а лише надати їй офіційну довідку управління статистики про результати перепису населення в їхньому районі. Водночас, як підкреслюють оглядачі, справа не в «невігластві» – навіть відповідно до чинних багатьох років законів і згідно з Конституцією держава гарантує вільний розвиток мов усіх національних меншин, проблемою завжди було фінансування в необхідних обсягах розвитку цих мов.

Відкладеною до осені залишилася проблема, що обіцяє стати однією з найгарячіших у контексті спровокованого мовного самовизначення – статус кримськотатарської мови: Верховна Рада Криму доручила Раді міністрів автономії до 10 жовтня 2012 р. підготувати та внести на розгляд кримського парламенту пропозиції щодо реалізації Закону України «Про засади державної мовної політики» в Автономній Республіці Крим.

Нагадаємо, ідеться, як неодноразово наголошували раніше лідери татар, про мову корінного народу, а не нацменшини, що означає, що поза межами України кримськотатарська не має можливостей для розвитку, отже, повинна отримати особливий статус. Ця вимога не була задоволена, тепер же татари висловлюють припущення про намір влади автономії позбавити їх права навіть на регіональний статус їхньої мови.

Так, *перший заступник голови меджлісу кримськотатарського народу, депутат Верховної Ради Криму (фракція «Курултай-Рух») Р. Чубаров* пов'язує відстрочку з реалізацією в регіоні Закону «Про засади державної мовної політики» з небажанням визнавати регіональною кримськотатарську мову. На думку Р. Чубарова, кримські керівники Партії регіонів, що перебувають при владі, вирішили відкласти ухвалення рішення до жовтня, у надії на внесення змін до Закону про мовну політику, що збільшують процентний бар'єр носіїв мови для визнання її регіональною. «Мені здається, приймаючи це рішення, вони сподіваються на те, що незабаром (можливо, у вересні) до Закону внесуть відповідні поправки й буде піднято процентний бар'єр для регіональних мов. Таким чином, кримськотатарську мову вдасться вивести з їх числа», – зазначив Р. Чубаров. При цьому він прогнозує, що відмова влади у визнанні кримськотатарської мови регіональною розбурхає суспільство й спричинить протести в Криму. Подібні прогнози варто обов'язково брати до уваги, аналізуючи перспективи розвитку ситуації на півострові, особливо з огляду на майбутні зміни в керівництві меджлісу, які експерти пов'язують з можливістю радикалізації верхівки кримськотатарського руху.

Перші, поки що юридичні сутички в АРК вже мали місце: за словами голови кримськотатарської організації «Інститут громадянського суспільства» (ІГС) Р. Аблятіфа, Головне управління юстиції у Криму відмовляється розглядати внутрішні документи організації про статутну діяльність, які ведуться кримськотатарською мовою. Чиновники зробили

висновок, що ІГС веде свою діяльність із порушенням законодавства, оскільки «неможливо встановити основні питання, розглянуті на засіданнях керівних органів об'єднання громадян й правомочність проведення засідань». В управлінні наполегливо рекомендували «надати протоколи засідань статутних органів, викладені українською чи російською мовою». На це організація відповіла листом українською мовою, де зазначила, що ст. 10 Конституції гарантує «вільний розвиток, використання і захист» мов національних меншин, а ст. 11 сприяння «розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин». ІГС також послався на ратифіковану Україною Європейську хартію регіональних мов, згідно з якою держава зобов'язується сприяти розвитку мов національних менших, у тому числі в офіційно-адміністративній сфері. Враховуючи це, організація вимагає розглянути її звітну документацію кримськотатарською мовою, залучивши, при необхідності, спеціалістів у галузі кримськотатарського мовознавства, яких випускає два кримські університети.

Тим часом, вимагають, щоб з ними рахувалися, і україномовні громадяни в Криму: дев'ять громадських організацій звернулися до спікера кримського парламенту В. Константинова та прем'єра автономії А. Могильова з проханням надати українській статусу регіональної, поряд з російською та кримськотатарською, як мові національної меншини в регіоні. Серед організацій, які висунули вимогу, кримське відділення Всеукраїнського товариства «Просвіта», організація «Український дім», Всекримське товариство «Україна-Світ», а також організація «Комітет з моніторингу свободи преси в Криму». «Вимагаємо передбачити в бюджеті АРК кошти на розвиток української мови, української культури і української освіти», – ідеться в заяві. За словами одного з авторів звернення, голови організації «Український дім» А. Щекуна, українське населення автономії вважає себе «меншістю в меншості», а тому «перебуває під захистом чинного вітчизняного та міжнародного законодавства про права національних меншин». «Українців у Криму проживає 24 % населення, тому ми маємо право на 24 % україномовних шкіл і садків, 24 % від мовного бюджету на розвиток української. Зараз ми не маємо навіть 1 %», – наголосив громадський активіст.

Отже, за відсутності виваженого підходу (поки політики так і не продемонстрували готовності до подібних кроків) Україні загрожує наростання контурів розколу за мовною ознакою і, не виключено, посилення етнічної нетерпимості. Висока ймовірність, що активісти зосередять боротьбу в судовій площині – передумови для цього вже проглядаються. У Львові місцеві депутати від партії «Свобода» розвернули активну діяльність, закликаючи громадян подавати до судів позови як стосовно легітимності нового Закону і законності дій осіб, що підписали його, так і проти тих політиків, які в процесі обговорення проблеми дозволяли собі неpolitкоректні висловлювання. Під шквал критики потрапив один із співавторів Закону, депутат Верховної Ради В. Колесніченко, який у розпалі

суперечки назвав західноукраїнський діалект державної мови «відрижкою». А також депутат Луганської облради від Партії регіонів Р. Мірошник, який раніше сказав, що громадяни, які навчають і виховують дітей українською, ростять «недорасу». Юристи «Свободи» розробили зразок звернення до суду, яким можуть скористатися всі бажаючі. Г. Москаль вже звернувся кримськотатарською мовою до голови Верховної Ради АРК та голів Чернівецької і Закарпатської обласних рад (румунською і угорською мовами) з вимогою провести сесії та визнати регіональними, відповідно, кримськотатарську мову в Криму, молдавську й румунську на Буковині та угорську мову на Закарпатті. «Якщо цього не буде зроблено, залишаю за собою право звернутися до окружних адміністративних судів згаданих регіонів, послів Угорщини, Румунії та Молдови, а також до структур ОБСЄ та Ради Європи, що опікуються правами національних меншин».

Навряд чи опозиціонер виявиться єдиним політиком, що апелюватиме до міжнародної спільноти й судових установ, тому існує неприємний шанс, що закон, який розглядався в контексті реалізації в Україні положень Європейської мовної хартії, стане ще одним фактором іміджевих втрат для влади і всієї країни.

Поки що залишаються актуальними й інші ризики, зокрема, проблеми управлінської системи. До прикладу, у Чернівецькій області є Герцаївський район, де румунське населення становить 92 % від загальної кількості. Є райони, де від третини до половини сіл є румуномовними (Сторожинецький, Глибоцький) або де компактно проживають молдавани (Новоселицький). Є етнічні села, де живуть національні групи, які більше ніде в області не проживають (росіяни-старовіри в селах Біла Криниця Глибоцького та Грубно Сокирянського районів, поляки в селі Стара Красношора Сторожинецького району). Тобто передбачена в Законі можливість проголошувати регіональну мову від рівня села і до області перетворить офіційну мовну карту Буковини в клаптикову ковдру.

Аналогічна ситуація і в Закарпатській області – кількість етнічних угорців тут становить понад 12 %, що є підставою для визнання угорської мови регіональною на території області. Крім того, в окремих районах компактно проживають румуни, є майже повністю словацькі, німецькі села, а також села, заселені представниками інших національностей. Як резюмує *політолог В. Фесенко*, «головне – не довести ситуацію до абсурду: ситуація в тому ж Закарпатті, якщо виконувати цей Закон, буде дуже складною в управлінському плані».

Загалом же найбільш виваженими видаються рекомендації експертів щодо того, щоб «не латки накладати» на недосконалий, за практично одностайним висновком, Закон, а за участі фахівців (мовознавців, соціологів, юристів) розробити новий, що комплексно та концептуально підходив би до пошуку балансу інтересів у мовній сфері.

АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

С. Горова, влас. кор. СІАЗ

Громадянська довіра як важливий аспект управлінської діяльності

В інформаційному агентстві УНІАН 28 серпня відбулася прес-конференція керівництва Київського міжнародного інституту соціології. Експерти представили увазі журналістів результати проведеного в липні поточного року дослідження думки міського населення України на тему: «Довіра до державних структур».

Як повідомив генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) В. Паніотто, дане дослідження було проведене в період з 19 по 28 липня методом телефонного інтерв'ю. Було опитано 1000 респондентів – жителів міст, які проживають у всіх областях України та в АР Крим. Виборка репрезентативна для населення міст України віком від 18 років і старше. Статистична похибка виборки не перевищує 4,6 %.

У своєму виступі на прес-конференції В. Паніотто підкреслив, що «країни, які мають більший рівень довіри до інститутів влади, мають вищий ВВП на душу населення. Якщо низький рівень довіри, то він заважає і роботі банків, і різним економічним процесам, проведенню економічних реформ».

Результати опитування показали те, що українці з увагою ставляться до роботи державних органів влади. Так, у матеріалах, наданих журналістам, повідомляється, що за результатами даного дослідження 62 % респондентів, відповідаючи на запитання про те, чи спостерігають вони за роботою держструктур, позитивно відповіли стосовно Верховної Ради України. Трохи меншою увагою користуються Кабінет Міністрів України та Адміністрація Президента України – по 53 %. Роботою Національного банку України цікавляться 46 % опитаних.

Дослідження показало, що більша частина міського населення України отримує інформацію про діяльність державних структур з телевізійних сюжетів – 48 %. Інтернет, друковані ЗМІ, радіо є основними джерелами подібної інформації для 19 %, 15 % і 10 % опитаних, відповідно.

Загалом державним структурам повністю, або швидше довіряють близько третини громадян – 27%. Показник довіри до Кабінета Міністрів України становить 26 %, до центральних органів виконавчої влади – 25 %, до Адміністрації Президента України – 25 %, до Верховної Ради України – 21 %, до Вищої ради юстиції – 18 %.

«Рівень спільної довіри у 27 % вдалося побороти тільки Національному банку України – йому довіряють 32 % респондентів», – повідомила на прес-конференції PR-менеджер Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) Т. Пясковська.

Такий результат впливає і на гривню, як національну валюту, яку опитані поряд із загальносвітовою валютою долларом назвали найбільш надійним грошовим інструментом (35 % і 33 %, відповідно). Водночас лише

кожний десятий респондент повідомив, що найбільш надійною валютою, на його думку, є євро. В. Паніотто, відповідаючи на запитання журналістів, прокоментував дану ситуацію так: «Результат опитування, що був отриманий стосовно гривні, є для нас неочікуваним. Мабуть, він пов'язаний з різними неприємностями, що має міжнародна фінансова система. Погіршилося ставлення до євро. І гривня, у якої, мабуть, вищі відсотки в банках на депозити, виглядає більш-менш нормально».

Т. Пясковська акцентувала увагу журналістів на тому, що найбільш поширеними причинами недовіри громадян України до державних структур стали корупція (54 %), відсутність видимих результатів діяльності (38 %), бюрократія (29 %), погане ставлення співробітників держструктур до громадян, які до них звернулися (22 %), та відсутність інформації, яка б стосувалася планів подальшого розвитку (11 %).

Відповідно, відповідаючи на запитання про те, які фактори могли б змінити ставлення до державних структур України, найчастіше учасники опитування називали боротьбу з корупцією (54 %), відкритість та прозорість діяльності (31 %), а також – покращання якості обслуговування громадян (22 %).

(Інформація СІАЗ)

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради В. Литвин не бачить підстав для повернення до розгляду парламентом питання про відставку заступника Голови Верховної Ради України М. Томенка. «Я не думаю, що з'являться охочі бути заступником Голови Верховної Ради на два місяці, які залишилися до завершення роботи Верховної Ради цієї каденції», – сказав він, відповідаючи на запитання журналістів у Житомирській області.

На думку В. Литвина, більш важливе значення має те, наскільки парламент буде працездатний. У цьому контексті він повідомив, що на сьогодні вже зареєстровано більш ніж 1050 законопроектів, з яких 240 підготовлені до розгляду в першому та другому читаннях. При цьому він наголосив, що ключовим завданням нині є ухвалення бюджету на наступний рік (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 28.08*).

Голова Верховної Ради України В. Литвин сподівається, що фінансування освітянської сфери в бюджеті на 2013 р. становитиме не менш ніж 7 % від ВВП.

Виступаючи 29 серпня під час роботи конференції вчителів Ємільчинського району Житомирської області, В. Литвин нагадав, що нині на цю сферу припадає 6,6 % ВВП, чого «явно недостатньо». При цьому

керівник парламенту наголосив, що на потреби освіти необхідно виділяти не менш ніж 10 % від ВВП. На його думку, середня зарплата по освітянській галузі має становити 3300 грн – на рівні середньої зарплати в промисловості (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 29.08*).

У Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про внесення змін до ст. 167 Податкового кодексу України (щодо оподаткування доходу у формі заробітної плати медичних, педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють у закладах державної та комунальної форм власності)». Про це УНН повідомили в Інформаційному управлінні парламенту.

Автором законопроекту є народний депутат від «БЮТ-Батьківщина» В. Яворівський.

Законопроектом передбачається зменшити з 15 (17) до 10 % оподаткування доходів у формі заробітної плати медичних, педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють у закладах державної та комунальної форм власності (*Українские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.08*).

У Верховній Раді України зареєстровано законопроект «Про Уповноваженого Верховної Ради України з питань захисту права власності та підприємництва». Про це УНН повідомили в інформаційному управлінні парламенту.

Авторами законопроекту є народні депутати Н. Королевська, В. Логвиненко та Є. Суслов.

Законопроект запроваджує інститут уповноваженого Верховної Ради України з питань захисту права власності та підприємництва.

Метою парламентського контролю, який здійснює уповноважений, є: захист права власності та права на підприємницьку діяльність; захист інвестицій вітчизняних інвесторів, що вкладаються в об'єкти інвестиційної діяльності на території України та за її межами; захист іноземних інвестицій, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності на території України; запобігання порушенням права власності та свободи підприємництва або сприяння їх поновленню тощо.

Проект визначає правовий статус уповноваженого, регулює порядок призначення на посаду, звільнення з посади та припинення повноважень уповноваженого Верховної Ради України з питань захисту права власності та підприємництва.

Уповноваженим може бути призначено особу з числа народних депутатів України (*Українские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.08*).

У Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відстоювання прав громадян у земельних відносинах)». Про це УНН повідомили в інформаційному управлінні парламенту. Автором законодавчої ініціативи є народний депутат С. Міщенко.

Законопроектом пропонується встановити кримінальну відповідальність за систематичне порушення й затягування строків видачі трьох і більше земельних актів шляхом позбавлення волі на строк від двох до чотирьох років без права обіймати посади в органах місцевого самоврядування та інших органах у галузі земельних відносин, а за таке саме діяння, яке вчинено за попередньою змовою групою осіб, то позбавлення волі від п'яти до семи років без права займатися будь-якою діяльністю, яка пов'язана із земельними відносинами, і з конфіскацією майна, а також доповнити ст. 211 Земельного кодексу України переліком порушень земельного законодавства (*Українские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 29.08).*

У Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про внесення зміни до ст. 7 Закону України “Про засади державної мовної політики” щодо доповнення переліку регіональних мов або мов меншин України гуцульською мовою». Про це УНН повідомили в інформаційному управлінні парламенту.

Автором законодавчої ініціативи є народний депутат від НУ – НС Г. Москаль. Автор стверджує, що законопроект розроблено з метою створення можливостей надання повноцінного статусу регіональної мови або мови меншин гуцульській мові (*Українские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 29.08).*

Законопроект про обмеження недоторканності народних депутатів має всі шанси бути ухваленим упродовж останньої – одинадцяті – сесії Верховної Ради з огляду на політичну ситуацію перед парламентськими виборами. Таку думку в ексклюзивному коментарі УНН висловив народний депутат від Компартії С. Кілінкаров.

Парламентар зауважив, що заяви про скасування недоторканності народних депутатів є передвиборним меседжем окремих політичних сил, але на практиці йдеться лише про обмеження недоторканності. «Безперечно, ініціативи про скасування недоторканності – це досить гарний меседж для виборців, але в повному обсязі таку недоторканність не буде скасовано, адже це – світова практика. Згідно з українським законодавством, у нас існує особлива процедура притягнення до кримінальної відповідальності народних депутатів. Таких прецедентів в Україні було достатньо, і жодного разу парламент не відмовляв у задоволенні відповідних подань прокуратури. Наприклад, сьогодні в парламенті немає жодного подання про притягнення

народних депутатів до кримінальної відповідальності», – наголосив С. Кілінкаров.

Нагадаємо, 28 серпня Конституційний Суд України визнав конституційним законопроект № 3251 про обмеження депутатської недоторканності. Законопроект виключає з чинної редакції Конституції України ч. 1 ст. 80, згідно з якою «народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність». Суд визнав викласти текст документа в новій редакції, згідно з якою «народний депутат України не може бути без згоди Верховної Ради України затриманий чи заарештований до набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього». Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Законопроект у попередній редакції вже був предметом розгляду Конституційного Суду України. У висновку від 1 квітня 2010 р. суд визнав частину його положень відповідними Конституції України, а частину – такими, що не відповідають Основному закону України. Верховна Рада України доопрацювала законопроект, врахувавши всі зауваження Конституційного Суду України, і повторно звернулася з клопотанням про надання відповідного висновку (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.08).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Наша економіка з початку року, порівняно з відповідним періодом минулого року, скоротила споживання газу майже на 3 млрд куб. м. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 29 серпня 2012 р.

При цьому глава уряду додав, що з початку року Україна імпортувала на майже 12 млрд куб. м газу менше. Це практичний результат політики енергетичної незалежності. Водночас було збільшено видобуток вітчизняного енергетичного вугілля й газу. Ще до осінньо-зимового періоду шість потужних теплоагрегатів були переведені з газу на вугілля. М. Азаров зазначив, що на сьогодні розроблено техніко-економічне обґрунтування переведення на водовугільне паливо ще п'яти теплоелектроцентралей (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.08).

Україні потрібен власний великий флот – морський і річковий, а також глибоководні порти з найкращими умовами перевалки вантажів. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України.

Саме такі потреби впливають з амбітних планів держави: експортувати з часом понад 20 млн т зерна, мільйони тонн мінеральних добрив, отримувати щороку до 10 млрд куб. м скрапленого газу. «Транзитний

потенціал – це унікальне багатство України, – зазначив М. Азаров. – Але воно не працюватиме без флоту, без портів із найсучаснішою інфраструктурою й конкурентними цінами на обробку вантажів, без швидкісних залізниць, без сучасних автобанів, без першокласних аеропортів тощо. Ми все це можемо збудувати й зробити. У нас є унікальний транспортний потенціал Дніпра й Дунаю, тому возити власними суднами все те, що потрібно нашим торговим партнерам, і все те, що потрібно Україні, – логічно і вигідно».

Прем'єр-міністр України також зазначив, що потрібно проаналізувати, як працюють преференції, які уряд надав суднобудуванню, зокрема пільги з оподаткування, щоб «максимально підсилити стимули для галузі» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 29.08).

У 2013 р. в Києві очікується проведення чергового засідання Консультативної наукової ради Центру розробки і комерціалізації нових технологій «Сколково». Відповідну пропозицію віце-президента Російської академії наук, співголови Консультативної наукової ради Центру розробки і комерціалізації нових технологій «Сколково» Ж. Алферова підтримав під час зустрічі 29 серпня 2012 р. Прем'єр-міністр України М. Азаров. При цьому він наголосив на важливості визначення пріоритетних напрямів, актуальних для економік України й Росії, спільної співпраці в науковій сфері й розробці спільних інноваційних проектів.

У свою чергу Ж. Алферов підкреслив, що «основна ідеологія “Сколково” полягає в тому, як у сучасних умовах реалізувати найбільш ефективний трансферт нових технологій до промисловості». За його словами, цьогорічне засідання ради відбудеться в Мінську 20–21 вересня.

Сторони також обговорили питання стану виконання спільних українсько-російських проектів у сфері нанотехнологій (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 29.08).

Перші будинки за програмою «Доступне житло» введуть в експлуатацію вже восени 2013 р. у шести найбільших містах України. Про це під час робочого візиту до Фінляндії повідомив віце-прем'єр-міністр України Б. Колесніков.

«Ідеться, як мінімум, про Київ, Харків, Одесу, Донецьк, Дніпропетровськ, Львів – найбільші міста нашої країни», – сказав Б. Колесніков.

Передбачається, що доступне житло продаватиметься під 3–5 % річних: 3 % – до 60 кв. м, 5 % – більша площа.

«За оптимістичним прогнозом такі будинки можуть з'явитись у жовтні – листопаді 2013 р. Якщо житло продаватиметься дорожче ніж під 3–5 %

річних і більше ніж на 12 років, то його ніхто не купуватиме. Квартира повинна коштувати до 6 тис. грн. За 1 кв. м і мати повністю завершений вигляд», – підкреслив Б. Колесніков.

За словами віце-прем'єр-міністра, для кожного українця квартири економ-класу будуть доступними. Тобто процедура дуже проста: громадянин, обравши квартиру, подає необхідний пакет документів до банку, сплачує від 10 до 30 % (початковий внесок) вартості житла і відразу отримує ключі (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 28.08).

МОНмолодьспорту готове до впровадження нового стандарту початкової школи. Про це міністр освіти і науки, молоді та спорту Д. Табачник заявив під час своєї доповіді на колегії МОНмолодьспорту, яка пройшла 28 серпня 2012 р.

У заході взяли участь члени колегії на чолі з міністром, освітяни з усіх регіонів України й представники засобів масової інформації. Засідання було присвячене питанням стану готовності навчальних закладів до нового навчального року та особливостям упровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти, починаючи з 1 вересня поточного року.

Нагадаємо, 20 квітня 2011 р. Кабінет Міністрів України затвердив новий Державний стандарт початкової загальної освіти, розроблений з урахуванням кращого вітчизняного й зарубіжного досвіду та спрямований на впровадження інноваційних реформ у початкову освіту задля її модернізування згідно з вимогами сучасності. Рішучим кроком стало впровадження в новому стандарті інформаційно-комунікаційних технологій. Відповідно до нового Державного стандарту всі учні початкової школи, починаючи з другого класу, почнуть освоювати і використовувати їх в практичній діяльності. «Переконані – це дасть можливість вивести нашу країну з останніх місць у використанні ІКТ у європейські і світові лідери», – заявив Д. Табачник.

Ще одна особливість стандарту – введення нових програм вивчення іноземних мов, згідно з якими учні в усіх школах України з першого класу почнуть вивчати одну іноземну мову, а починаючи з п'ятого класу – другу (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 29.08).

Цьогоріч уперше за багато років абсолютно чітко, за графіком, завершено друк і до 15 серпня 2012 р. розвезено 4,5 млн підручників для першого класу й до 22 серпня майже 2 млн підручників для 11 класу. На цьому наголосив 29 серпня 2012 р. під час прес-конференції в Кабінеті Міністрів України міністр освіти і науки, молоді та спорту Д. Табачник.

Також, за словами міністра, капітально відремонтовано й збудовано понад 2,5 тис. приміщень загальноосвітніх навчальних закладів, а ще в 17-ти

тис. приміщеннях шкіл проведено поточний ремонт (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.08.*)

Держава надала державну підтримку на закладення 44,6 тис. га плодово-ягідних насаджень. У 2012 р. на розвиток виноградарства й садівництва держава виділила 915 млн грн. Завдяки постійній державній підтримці вдається поступово знизити імпорт і збільшити обсяги українських фруктів і винограду на вітчизняному ринку. Про це повідомив заступник директора департаменту землеробства Мінагрополітики Ю. Жарун.

«Поступово вдається збільшити постачання вітчизняних фруктів і винограду на прилавки для споживачів та зменшити імпорт. Якщо у 2010 р. на територію України завезли близько 250 т зерняткових культур, то вже у 2011 р. ця цифра зменшилася майже на 100 тис. т. Завдяки державній підтримці через п'ять-сім років відбудуться кардинальні зміни й ми зможемо забезпечувати внутрішній ринок на 80–90 % за рахунок власного виробництва», – зазначив Ю. Жарун (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.08.*)

29 серпня 2012 р. уряд схвалив підготовлений Мінекономрозвитку проект закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру», який розроблено на виконання Національного плану дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ. Законопроект враховує пропозиції Міжнародної фінансової корпорації, Європейської бізнес-асоціації, зауваження підприємців.

Прийняття законопроекту дасть змогу істотно зменшити адміністративний тиск на суб'єктів господарювання, упорядкувати кількість документів дозвільного характеру, узгодити норми окремих законів. Цей законопроект спрямований на поліпшення умов ведення бізнесу в Україні (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.08.*)

В связи с изменением русла пограничной реки Западный Буг в Волынской области, Украина может лишиться 98 га земли в пользу Польши. Как сообщил на заседании постоянной комиссии по вопросам экологии и рационального использования водных ресурсов Волынского областного совета начальник Западно-Бугского бассейнового управления водных ресурсов В. Бондарук, изменение русла происходит в связи с размыванием берегов реки.

Он подчеркнул, что пока это природное явление поразило береговую линию Западного Буга на протяженности 30 км и продолжает его размывать.

С целью предупреждения дальнейшей эрозии берега и отторжения крупного участка земли берега с украинской стороны на сегодняшний день требуется укрепление береговой линии на 20 участках из 119-ти, где существует подобная угроза. В. Бондарук отметил, что стоимость проведения этих работ составляет свыше 300 млн грн.

Члены комиссии приняли решение рекомендовать профильным подразделениям областного совета подготовить и подать проект обращения депутатов Волынского областного совета в центральные органы власти относительно выделения средств на финансирование мероприятий по укреплению берега реки на территории области (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 29.08).

ПОЛІТИКА

Центральна виборча комісія затвердила форму й текст бюлетеня в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на виборах Верховної Ради. За відповідний проект постанови одноголосно проголосували всі члени Центрвиборчкому, повідомляють «Українські новини».

ЦВК визначила, що текст на бюлетенях повинен друкуватися державною мовою, на одному аркуші розміром 200х600 мм світло-жовтого кольору й тільки на одній стороні.

Комісія також визначила, що бюлетені повинні друкуватися з використанням спеціальних видимих і невидимих захисних фарб, які змінюють свої фізичні характеристики під дією ультрафіолетового та інфрачервоного опромінення, а також із графічними захисними елементами.

Крім цього, на бюлетенях буде розставлено номери виборчих діляниць із захисною фарбою, яка проявлятиметься на звороті бюлетеня.

Під час обговорення цього питання доповідач Ж. Усенко-Чорна повідомила, що на розгляд виноситься проект, що відповідає всім вимогам закону про вибори Верховної Ради.

Вона також пояснила, що пропонується проект, яким передбачено, що в бюлетені поряд з назвами партій зазначено імена, по батькові кандидатів, включених до першої п'ятірки кандидатів списків цих партій (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 29.08).

Партія «Свобода» вимагає визнати недійсною постанову ЦВК про утворення окружних виборчих комісій (ОВК) з виборів депутатів Верховної Ради.

Відповідний позов партія подала у середу, 29 серпня, до Київського апеляційного адмінсуду, повідомляє прес-служба «Свободи».

У партії стверджують, що всупереч Закону «Про вибори народних депутатів» не було визначено кількості кандидатур, поданих партіями-

суб'єктами виборчого процесу, до складу кожної ОВК і, відповідно, не визначено необхідності проводити жеребкування для визначення відповідної ОВК. «Таким чином, ЦВК створила ситуацію, яка дискримінує партії-суб'єкти виборчого процесу, роблячи їх залежними від місця в черзі, оскільки політична партія, яка є вище в черзі, має значно більше можливостей з включення висунутих кандидатур до складу всіх окружних виборчих комісій», – уточнили у «Свободі».

Як відомо, у результаті жеребкування для визначення складу ОВК на виборах Верховної Ради для непарламентських партій місця в окружках було розподілено між 19 партіями (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 29.08).

У передвиборному сегменті ЗМІ домінує Партія регіонів. Про такі результати передвиборного медіа-моніторингу повідомив на прес-конференції голова комітету «Рівність можливостей» О. Чекмишев.

«За три тижні (проведення моніторингу) в інформаційному просторі України в передвиборному сегменті повністю домінувала Партія регіонів», – сказав він. О. Чекмишев також звернув увагу на те, що тільки в Івано-Франківській області на телебаченні і в друкованих ЗМІ Партія регіонів поступилася об'єднаній опозиції.

Також голова комітету «Рівність можливостей» звернув увагу на те, що за перші три тижні кампанії ЗМІ керувалися переважно «редакційною політикою й симпатіями власників, ніж вагомістю інформаційних приводів, які створюють ті чи інші політичні партії».

За його словами, більш збалансовано інформація про найбільш рейтингові політичні сили представлена в Інтернеті, а також підкреслив, що подібна тенденція характерна для всіх регіонів України.

Дослідження проводилося з 30 липня по 19 серпня по всій території України. Моніторинг охоплював центральні й загальнонаціональні телеканали, друковані видання, інтернет-сайти. Вибірка охоплює понад 200 ЗМІ (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 29.08).

Объединенная оппозиция пользуется черным пиаром против партии В. Кличко УДАР, публикуя соответствующую агитацию в газете от оппозиционного кандидата в округе № 218 В. Арьева, сообщает политсила.

«Во-первых, это является примером откровенного нарушения принципа взаимного уважения, которого должны придерживаться все оппозиционные силы. Во-вторых, это свидетельствует о том, что некоторые представители объединенной оппозиции не извлекли уроков из событий недавнего прошлого, когда применение черного пиара против своих партнеров по демократическому лагерю приводило к самоуничтожению и только усиливало провластную партию», – говорится в сообщении.

Кроме того, партия заверила, что она никогда не опустится до таких методов агитации. «Действия некоторых представителей объединенной оппозиции вызывают откровенное удивление. То ОО подает своими представителями в окружных комиссиях депутатов Партии регионов, вместо того чтобы привлечь к работе в комиссиях специалистов от демократического лагеря. То заказывает против УДАРа лживые статьи в региональной прессе, то сосредоточивается на распространении неправдивой информации о членах нашей политсилы, и вместо того чтобы агитировать за себя, почему-то агитирует против УДАРа», – добавили в партии В. Кличко.

Также УДАР призвал коллег-демократов вспомнить об уважении и продолжить работу бок о бок в новой ВР (*Вся-Правда* (<http://vsyapravda.com>)). – 2012. – 29.08).

29 серпня Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ оголосив рішення за результатами розгляду касаційної скарги захисника екс-прем'єр-міністра України О. Плахотнюка в інтересах Ю. Тимошенко на вирок у так званій «газовій» справі. Про це УНН повідомили у прес-службі «БЮТ – Батьківщини».

Захист лідера опозиції вимагав скасувати вирок Печерського районного суду м. Київ і рішення Апеляційного суду та звільнити незаконно засуджену Ю. Тимошенко через відсутність складу злочину.

Вищий спецсуд ухвалив рішення залишити вирок Печерського суду та рішення Апеляційного суду в газовій справі Ю. Тимошенко без змін.

Таким чином, вирок Печерського суду, який присудив Ю. Тимошенко до семи років ув'язнення через одноосібне ухвалення директив на підписання газової угоди з Росією, залишився в силі. Наступною інстанцією, де може бути оскаржено рішення, є Європейський суд з прав людини (*Українська правда* (www.pravda.com.ua)). – 2012. – 29.08).

28 серпня Європейський суд з прав людини розглядав справу лідера опозиції Ю. Тимошенко, яка звинувачує Україну за чотирма статтями Європейської конвенції прав людини, передає УНН.

Слухання відбувались у м. Страсбург (Франція). Ю. Тимошенко представляли в суді захисники С. Власенко, В. Теличенко та донька Є. Тимошенко.

Як повідомлялося раніше, у своїй скарзі екс-прем'єр стверджує, що її взяття під варту було політично мотивованим, що не було судового перегляду законності її утримання під вартою в Київському СІЗО, що умови утримання були неадекватними, без надання належної медичної допомоги, а

також те, що вона перебувала під цілодобовим спостереженням у Харківській клініці.

На засіданні виступив представник України в Європейському суді з прав людини Н. Кульчицький, який повністю спростував усі звинувачення проти В. Януковича й наголосив, що Ю. Тимошенко було заарештовано законно, її права не порушувалися, їй надавалася медична допомога, а «всі висновки європейських інституцій, політиків і експертів носять загальний характер» й не можуть бути взяті до уваги.

Європейський суд провів лише слухання в справі Ю. Тимошенко, рішення цього дня не очікувалося (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.08).

Керівництво ЄС висловлює жаль, що сформована в Україні ситуація перешкоджатиме участі у виборах «двом важливим лідерам опозиції».

Про це йдеться в спільній заяві верховного представника Європейського Союзу з питань зовнішньої політики й політики безпеки, віце-президента Європейської комісії К. Ештон і європейського комісара з питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле.

«Ми взяли до відома підсумки розгляду Вищим спеціалізованим судом України з цивільних і кримінальних справ вироку щодо экс-прем'єра Ю. Тимошенко. Ми шкодуємо, що наслідки нинішньої ситуації перешкоджатимуть двом важливим лідерам опозиції брати участь у майбутніх парламентських виборах», – ідеться в заяві.

При цьому обидва представники ЄС зазначають, що така ситуація виникла після судів, які не відповідали міжнародним стандартам щодо ісправедливого, прозорого й незалежного правового процесу (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 29.08).

Об'єднана опозиція визначилася з кандидатурою на пост мера столиці. Про це повідомив перший заступник глави партії «Батьківщина» О. Турчинов в ефірі 5-го каналу. «Цими виборами влада хоче жонглювати й проводити їх, коли вони вважають зручніше для правлячої трійки», – уточнив він.

При цьому О. Турчинов відмовився назвати ім'я цього кандидата. «Коли ми будемо проголошувати це ім'я, а ми будемо робити це публічно, воно, безумовно, приємно здивує багатьох киян. У нас немає сумніву на рахунок перемоги нашого кандидата», – підсумував він (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 29.08).

ЕКОНОМІКА

Миссия Международного валютного фонда прибыла в Украину для встреч с властями. Об этом сообщил представитель киевского офиса МВФ.

Группа экспертов МВФ пробудет в Киеве по 5 сентября с целью обсуждения технических вопросов, касающихся государственного бюджета на 2013 г., реформ энергетического сектора и программ социальной помощи.

В последний раз миссия МВФ посещала Украину 21–28 мая (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 29.08).

По состоянию на 1 августа 2012 г. на депозитных счетах украинских банков находилось 345,5 млрд грн, принадлежащих населению. При этом 52,9 % от всех средств – это сбережения в национальной валюте (182,6 млрд грн), а 47,1 % – в иностранных валютах (162,9 млрд грн). Об этом сообщил UBR.UA начальник управления розничного бизнеса «Индустриалбанка» С. Писаренко.

Депозиты в иностранной валюте распределились следующим образом: 37,6 % от всего объема депозитов физических лиц – вклады в долларах США, 8,6 % – в евро, 0,2 % – в российских рублях и 0,7 % – в других валютах (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 29.08).

На днях Минфин разместил на аукционе облигации внутреннего госзайма (ОВГЗ) на 285,8 млн долл. (2,32 млрд грн) под 9 % сроком 15 месяцев. Об этом сообщается на сайте министерства.

Ведомство также пыталось продать 3-летние валютные бумаги и стандартные облигации в гривне, хотя сперва было заявлено только размещение гривневых бумаг. Причем долларовые ОВГЗ торговались дважды: сперва Минфин отклонил все предложения, сообщает инвесткомпания ICU. «Минфин счел ставки спроса на номинированную в долларах облигацию в диапазоне 9,1–9,3 % высокими, и отклонил все восемь заявок, объявив аналогичное размещение повторно», – сообщает ICU.

Этой суммы достаточно для покрытия всех долговых выплат правительства до конца месяца.

«Объем спроса и действия Минфина по отмене и проведению дополнительного оперативного аукциона могут свидетельствовать о частичном “дружественном” спросе на эти облигации», – отмечают в инвесткомпании (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 29.08).

Готовящиеся к приватизации энергокомпании «Центрэнерго» и «Донбассэнерго» должны показать хорошие финансовые результаты по итогам года. Об этом информировал старший аналитик инвесткомпания Dragon Capital Д. Саква. «Перенесение сроков объявления приватизационных аукционов энергогенерирующих компаний “Центрэнерго” и “Донбассэнерго”

не стало неожиданностью, так как для подготовки двух компаний к приватизации, по сути, сделано было очень мало», – сообщил он.

В то же время эксперт прогнозирует, что «Центрэнерго» и «Донбассэнерго» покажут высокие финрезультаты за III квартал 2012 г. после получения рекордно высокой прибыли во II-ом квартале, поскольку тарифы на электроэнергию оставались высокими, а внутренние цены на уголь были стабильными в июле и августе. «Благодаря этому компании должны получить хорошие результаты по итогам года», – считает Д. Саква.

Напомним, Фонд государственного имущества Украины перенес объявление конкурсов по продаже государственных пакетов акций тепловых энергогенерирующих компаний «Центрэнерго» и «Донбассэнерго» на декабрь (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 29.08).

При текущем уровне финансирования на ремонт всех дорог в Украине может уйти 85 лет, считают в Укравтодоре.

«Из 176 тыс. км дорог общего пользования в прошлом году было отремонтировано более 2 тыс. км. Это чуть больше 1 %. С такими темпами мы отремонтируем дороги за 85 лет», – отметил советник председателя Укравтодора Е. Прусенко, пишет «Укринформ». «Нам нужно как минимум ремонтировать ежегодно дорог впятеро больше – то есть 10 тыс. км, а для этого нужны ресурсы», – посетовал он.

Е. Прусенко напомнил, что сеть дорог в Украине была сформирована в конце 1960–70 годов прошлого века. «Они не ремонтировались в подавляющем большинстве по 30–40 лет. А это значит, что межремонтный срок (12–15 лет) пропущен три-четыре раза. И из года в год интенсивность разрушений, особенно после зимы, увеличивается», – подчеркнул он.

Однако, по убеждению Е. Прусенко, было бы неправдой говорить, что ничего в государстве не меняется в этом плане к лучшему. «Наоборот, за последние два года на порядок увеличены объемы работ. В 2008 г. после ремонта было открыто движение на 92 км дорог, в 2010 г. – 973 км, а в прошлом – на 2007 км», – подытожил он (*LB.ua* (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 29.08).

За семь месяцев текущего года в Украине действовало 186 тыс. 231 лицензия на розничную торговлю алкогольными напитками и табачными изделиями. Общее количество лицензий, которые дают право на оптовую торговлю спиртами, алкоголем и табаком, составляет 510 штук.

По статистике Налоговой администрации, больше всего местные бюджеты пополнились от лицензирования розничной торговли.

За январь – июль текущего года от этой группы поступило более 369 млн грн. От лицензирования оптовой торговли алкоголем и табаком местные бюджеты получили 78,2 млн грн. Лицензирование экспорта, импорта и оптовой торговли спирта этилового коньячного, плодового

обеспечило в бюджет 12,5 тыс. грн поступлений (*Украинский Бизнес Ресурс (http://ubr.ua). – 2012. – 29.08).*

Україна й Канада узгодили сертифікат на експорт племінної великої рогатої худоби на український ринок. В Оттаві цей крок вважають важливим у зміцненні двосторонніх торгових відносин.

Про це йдеться у повідомленні, розповсюдженому міністерством сільського господарства й продовольства Канади. «Це добра новина для наших працьовитих тваринників, які тепер можуть продавати велику рогату худобу, що відповідає світовим стандартам, на перспективний ринок України», – зазначив міністр сільського господарства Канади Дж. Рітц.

В Оттаві розраховують отримати до 12 млн дол. від експорту на український ринок племінної великої рогатої худоби впродовж найближчих трьох років. До цього Канада постачала велику рогату худобу в Україну тільки раз – у 1980 р. за двостороннім проектом центру штучного осіменіння. Нині між Україною й Канадою тривають переговори щодо угоди про вільну торгівлю (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 28.08).*

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Влияние кризиса на формирование курса евро в Украине значительно уменьшится.

Неопределенность на валютном рынке продолжит вызывать долговой кризис еврозоны и поиски путей его разрешения. На первый план в Евросоюзе снова вышла ситуация в Греции. От отчета евротройки (Еврокомиссия, ЕЦБ и МВФ) в первой половине сентября по выполнению Грецией плана бюджетной экономии будут зависеть объемы помощи, сроки ее предоставления и, возможно, изменения условий и размеров. В случае, если заключение евротройки будет положительным, можно ожидать укрепление евро относительно доллара, в противном случае – продолжение снижения. Дополнительное давление на евровалюту будет оказывать политическая ситуация в Испании и Италии, а также реакция на состояние этих стран Германии, Франции и Еврокомиссии в целом.

Експерт аналітичного відділу компанії Weltrade С. Борийчук вважає, що роль європейського кризису на формування курсу євро в Україні в вересні значительно зменшиться. «НБУ може піти на плавну девальвацію гривні в умовах складившоїся економічної ситуації в країні. І в тому випадку, якщо ніяких форс-мажорних обставин в єврозоні не трапиться, можна очікувати стабілізації євровалюти, з поступовим укріпленням відносно гривні». Курс європейської валюти по відношенню до американського долара на міжнародному ринку в період

с 1 по 29 августа укрепился на 2,09 % – до уровня 1,2560, по отношению к гривне – на 2,47 %, до 10,03 грн/евро (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 29.08).

Экономический кризис докатился до наиболее стабильного континента – Австралии. Стране грозит первая за 21 год рецессия из-за падения спроса на железную руду в Китае.

Наиболее экономически стабильный континент, Австралия, может столкнуться с рецессией из-за экономического кризиса, опасаются экономисты Deutsche Bank. В последний раз рецессия в Австралии была зафиксирована 21 год назад. Пессимистичные настроения возникают в связи с основной отраслью, обеспечивающей развитие страны, – добывающей промышленностью.

Австралийско-британская ВНР Billiton – крупнейшая в мире горнодобывающая компания – на прошлой неделе приостановила в Австралии проекты общей стоимостью 52 млрд долл., по оценке Credit Suisse Group и Deutsche Bank.

Министерство ресурсов Австралии признало окончание роста цен на товарном рынке, а глава ЕЦБ предсказал, что пик инвестиций в страну будет пройден в ближайшие два года. Кредитов населению в Австралии выдано больше, чем в США в преддверии ипотечного кризиса.

Один из крупнейших рынков сбыта Австралии – Китай. На него приходится четверть всего экспорта, или примерно 5 % ВВП Австралии. 60 % поставок в Китай составляет железная руда. Официальный прогноз роста ВВП КНР на 2012 г. составляет 7,5 % – минимум с 2004 г., что в сочетании с завершением бума жилищного строительства заставляет опасаться еще большего снижения спроса на руду.

Цена еще одного экспортного ресурса Австралии – энергетического угля (экспортируется в Японию и Южную Корею) – в Ньюкасле, выступающая эталоном для Азии, упала на 17 % за последние три месяца, что сделало их худшим кварталом с 2009 г., по данным IHS McCloskey.

Резкое падение экспортных цен на эти товары замедлит рост экономики Австралии и заставит ЕЦБ сократить ставку рефинансирования, считают эксперты (*Экономика* (<http://www.economica.com.ua>). – 2012. – 29.08).

Европейские финансовые аналитики оценивают шансы на выход Греции из еврозоны в 75 %. Множатся прогнозы, кто последует за ней. Пока в этом антирейтинге лидирует Португалия. 28 августа в этой стране начинают свою оценочную миссию представители «тройки» – ЕС, ЕЦБ и МВФ.

Растущее убеждение, что Португалия может в перспективе последовать за Грецией и выйти из еврозоны, подпитывается конкретными финансово-экономическими показателями.

Наиболее тревожным для аналитиков ЕС представляется опасный рост доходности португальских государственных долговых обязательств. Этот показатель уже превысил отметку в 9 %, то есть преодолел пороговое значение в 7 %. Именно превышение данного показателя, по мнению экспертов ЕЦБ, автоматически ставит страну в очередь получателей международной помощи. Кроме того, Португалия находится в лидерах по уровню безработицы. Согласно официальному статистическому агентству ЕС – Eurostat – в мае текущего года этот показатель для Португалии составлял 15,2 % трудоспособного населения.

Если спасение Греции и Португалии представляется лидерам Евросоюза «политическим вопросом», то в еще большей степени это относится к Кипру. Эта страна также рассчитывает на международную помощь. В первую очередь – на поддержание национальной банковской системы. Однако есть основания предполагать, что участники открывающегося 29 августа в Никосии двухдневного неофициального совещания министров и государственных секретарей по европейским делам стран-членов Евросоюза будут обсуждать кипрскую тему не в банковских, а в более широких геополитических категориях. Дело в том, что кипрское правительство неоднократно заявляло о готовности получить помощь не только от фондов ЕС, но и от России в виде кредита на сумму до 5 млрд евро.

Косвенным свидетельством нарастания политических споров в Евросоюзе по вопросу помощи «проблемным» странам стало решение Брюсселя продлить работу оценочной миссии в Греции. Если ранее предполагалось завершить ее в текущем августе, то теперь эксперты ЕС, ЕЦБ и МВФ решили вернуться в Афины в начале сентября.

По словам официального представителя Еврокомиссии С. О'Коннора, после этого работа миссии «займет еще несколько недель». В результате обсуждение новых шагов ЕС в отношении Греции, скорее всего, состоится самое раннее на заседании еврогруппы министров финансов государств-членов ЕС 8 октября в Люксембурге. Значит, и Португалии с Кипром предстоит набраться терпения (*Институт глобальных трансформаций (<http://www.i-g-t.org>). – 2012. – 29.08*).

Уряд Греції вигадує все нові механізми порятунку економіки країни. Серед останніх нововведень – створення спеціалізованих економічних зон, для того щоб забезпечити надходження приватних інвестицій у господарство країни.

Наразі офіційні Афіни ведуть переговори з Єврокомісією про створення таких пільгових зон. Греція переживає вже п'ятий рік економічної депресії. За цей період ВВП країни впав на 20 %, а офіційний рівень безробіття збільшився до 23 %.

Паралельно ЄС вимагає від Афін виконання ряду структурних реформ, включно зі скороченням зарплат у бюджетній сфері й лібералізацією ринку праці. Влада Греції вимоги критикує, але виконує. Утім, ефект від цих змін

навіть аналітики називають сумнівним. Оскільки за п'ять років обсяг держборгу країни зріс до 150 % (*Український Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 29.08).

Испанцы выводят деньги из банков: минус 5 % за месяц.

Объем депозитов в испанских банках в июле сократился на 5 % по сравнению с июнем: с 1,58 до 1,51 трлн евро. Вкладчики обеспокоены судьбой сектора, которому требуется срочная капитализация. Банкирам приходится распродавать активы, чтобы вернуть деньги своим клиентам. По данным ЕЦБ, в июле они сократили портфель правительственных облигаций на 7,56 млрд евро – до 247,2 млрд евро.

Премьер-министр Испании М. Рахой не торопится обращаться за финансовой помощью к ЕС и МВФ. Он настаивает на скорейшем создании панъевропейского банковского союза, в рамках которого будет проведена операция по спасению банковского сектора. По предварительным оценкам, кредитным организациям страны может потребоваться до 60 млрд евро.

Слабость финансового сектора – одна из главных причин растущих дефицитов госбюджета и высоких ставок по облигациям периферийных стран. Надежды на то, что банки будут использовать триллион евро, полученный от ЕЦБ на три года по льготной ставке, чтобы поддержать долговой рынок, не оправдываются. Французские банки в июле сократили портфель гособлигаций на 9,1 млрд евро, греческие и португальские соответственно на 498 млн и 444 млн евро. Только итальянские банки продолжают покупать обещания европейских правительств: в июле они купили гособлигаций стран еврозоны на 879 млн евро, доведя размер портфеля до 342,6 млрд евро (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 30.08).